

Endelig er der på trods af lukninger af mange aviser og tidsskrifter og på trods af forfølgelse af reformvenlige journalister og redaktører trods alt i dag i Iran et stort udbud på medieområdet og efter forholdene en ganske åben offentlig debat.

Men der er jo altså også en temmelig stor kritisk side med en bred vifte af krænkelser. Inden for retssystemet respekteres de anklagedes rettigheder ikke konsekvent. Den anklagede har ikke ret til en forsvarer, og anklager- og dommerfunktion holdes ikke adskilt. Der eksekveres stadig et stort antal dødsdomme, ofte offentligt og uden internationalt anerkendte retningslinjer for rettergangen. Dog synes antallet af henrettelser at være faldet i 2002 i forhold til 2001, men er jo selvfølgelig alt for stort.

Der anvendes fortsat tortur og inhumane straffemetoder som f.eks. piskning, stening og amputation. Kvinder udsættes stadig for forskellige former for diskrimination og undertrykkelse. Der er alvorlige begrænsninger i ytrings-, presse- og forsamlingsfriheden samt jævnligt rapporter om overgreb mod journalister trods den åbne debat.

Såvel bilateralt som i EU-regi har der imidlertid på det seneste åbnet sig nye muligheder for at engagere den iranske regering i et forpligtende politisk samarbejde, og det er de muligheder, vi har grebet.

Lad mig derfor fremhæve iværksættelsen af tre instrumenter, der sigter på at skabe dynamik i det politiske forhold og forbedre menneskerettighedssituationen for det iranske folk.

For det første besluttede EU's Ministerråd i juni at indlede forhandlinger om en handels- og samarbejdsaftale mellem EU og Iran. Men det stod jo ikke alene, for samtidig blev det ikke mindst på den danske regerings foranledning besluttet, at der til aftalen skulle knyttes bestemmelser om politisk dialog om en række emner, som bekymrer EU. Ja, det var faktisk den danske regerings forudsætning for at acceptere en handels- og samarbejdsaftale, at der dertil blev knyttet en politisk dialog, som var forpligtende.

Kl. 11.55

Den dialog skal dreje sig om menneskerettigheder, ikkespredning af masseødelæggelsesvåben, Irans rolle i terrorbekæmpelse og Irans rolle i konflikten i Mellemøsten. Ministerrådet understregede, at der skulle ske en parallel udvikling i det kommercielle og politiske samarbejde med Iran. Dette var vores forudsætning for at gå ind i

en handels- og samarbejdsaftale. Det krav fik vi opfyldt, og derfor er vi gået ind for det.

Fremskridt vedrørende de politiske spørgsmål er med andre ord en forudsætning for yderligere uddybning af de kommercielle relationer. Det er to spor, der skal være parallelle.

Kommercielle hensyn får dermed ikke forrang for politiske fremskridt; de sidestilles altså. Såvel på det politiske som på det kommercielle område forventes det, at forhandlingerne indledes i december dette år.

For det andet er der under det danske formandskab i EU gjort et stort stykke arbejde for at etablere en egentlig menneskerettighedsdialog mellem EU og Iran. I oktober besluttede EU's Ministerråd at indlede en menneskerettighedsdialog med Iran med sigte på at opnå konkrete forbedringer i situationen.

Det første møde, som vil omfatte embedsmænd, menneskerettighedsekspertter og ngo'er fra begge sider, vil blive holdt inden afslutningen af det danske formandskab. Det er regeringens håb, at dialogen vil være en effektiv kanal til at presse på for konkrete fremskridt.

Det er samtidig klart, at vi ikke bare kan have en dialog for dialogens skyld. Ser vi ikke rimeligt hurtigt resultater, vil sagen blive taget op til fornyet vurdering i EU.

Det tredje instrument, som jeg nævnte, og som jeg her skal præcisere, er den bilaterale danske menneskerettighedsdialog med Iran, som blev aftalt tilbage i år 2000 og indledt sidste år. Som led heri blev der i oktober i år afholdt et dansk-iransk menneskerettighedsseminar i Teheran.

På trods af det danske formandskabs anbefaling herom kunne der desværre ikke opnås enighed i EU-kredsen om at fremlægge et resolutionsforslag om menneskerettighedssituationen i Iran på dette års generalforsamling, fordi mange af vores partnere fandt, at menneskerettighedsdialogen med Iran nu skulle have en chance for at vise resultater, før man fordømte den, man talte med.

Spørgsmålet om en resolution bliver altså aktuelt igen ved samlingen i FN's Menneskerettighedskomité til foråret, og det er regeringens holdning, at hvis der ikke op til komiteens samling har kunnet spores konkret vilje til forbedring fra iransk side, bør man fra EU's side atter søge at få skabt et flertal for en resolution om menneskerettighedssituationen i Iran.

Ud over udviklingen af disse nye initiativer har såvel Danmark som EU sideløbende haft po-